

פרפראות פאר

יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם ביאור בדרך הלצה

עמוד ג'

עמוד א מפתח נושאים - פרשת שמיני תשע"ז

עמוד ז

עשייה הדיוטית כהתהפכות (קוז'ליק) ניתן להפוך לקדושה

עמוד ב

הדרך להשכנת שלום ולקרוב לתורה למד אהרון ממשה אחיו בפרשתנו

עמוד ח

ביאור מהו אסרו חג עד קרנות המזבח ע"ד המהרש"א

עמוד ג

הדרך להשיב מעוון ע"י הבושה למד אהרון ממה שאמר לו משה לכך נבחרת

עמוד ט

ויהי ביום השמיני רמז לקריעת ים סוף שהיה ביום השמיני

ביאור בדרך הלצה במה שבירך את מעשה ידיכם

עמוד י

יום השמיני רמז ליו"ט של גלויות

עמוד ד

כשם שקיבל אהרון שכר על שתיקתו מרדכי קיבל שכר על דיבורו

עמוד יא

מעשה בהרה"צ ר' שלומקיע זוועליר

עמוד ה

ראשיכם אל תפרעו יין ושכר אל תשת ביאור הדבר ע"ד הכוזרי

ביום השמיני ה' נראה אליהם ביותר

השווה הנביא גילוי שכינה של לעתיד כבזמן קריע"ס

אדם כבד במוצאי שבת בשביל נשמה שאבדה

עמוד יב

ביאור במשנה הווי כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס

עמוד ו

דברים השווים בין יום שמיני למילואים ליום שמיני למילה

בכח האדם לראות כל דבר עפ"י רצונו והכנתו

הדרך להשכנת שלום ולקרב לתורה למד אהרון ממשה אחיו בפרשתנו

איתא במשנה (מסכת אבות פרק א' י"ב) הלל ושמאי קבלו מהם הלל אומר הוי **מתלמידיו של אהרון** אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, ע"כ,

הדבר הקשה מאוד שיש לבאר בדברי משה רבינו

כתיב (ויקרא ט' א'), "ויהי ביום השמיני, קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל, ויאמר אל אהרן, קח לך עגל בן בקר לחטאת, ואיל לעלה תמימים, והקרב לפני ידוד",

כתיב (ויקרא ט' ו'), "ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ידוד תעשו",

קשה מאוד, דבכל מקום שאמר השי"ת למשה רבינו לאמר לאהרון, פתח ב**ידבר ידוד אל משה לאמר**, ואח"כ אמר את הצווי, הדיבור, והאמירה, כגון

(ויקרא ו' א'), **ידבר ידוד אל משה לאמר, צו את אהרון ואת בניו לאמר**, זאת תורת העלה וגו',

(ויקרא ו' י"ז), **ידבר ידוד אל משה לאמר, דבר אל אהרון ואל בניו לאמר**, זאת תורת החטאת וגו',

(ויקרא כ"א א'), **ויאמר ידוד אל משה, אמר אל הכהנים בני אהרון וגו'**,

ורק כאן פתח ב"קרא משה לאהרן ולבניו", ואמר לו משה רבינו הדברים שלא בשמו של הקב"ה **וכאלו אמרם בשמו**,

ורק לבסוף אמר לו, זה הדבר אשר צוה ידוד, תעשו, למה שינה הכתוב במקום הזה, ולא פתח ב**ידבר ה' אל משה לאמר**, אלא פתח ב**"קרא משה לאהרון" וגו'**,

ביאור הדבר שכאן הנהיג משה הדרך להשכנת שלום ומכאן למד אהרון

איתא במדרש, (ילקוט שמעוני מלאכי - פרק ב - רמז תקפח), **כתיב** (מלאכי ב' ו') "בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעוון",

שני בני אדם שעשו מריבה זה עם זה, הולך אהרן (ללא שנשלח) ויושב לו אצל אחד מהם ואומר לו, ראה בני, **חברך מהו עושה**, מטרף לבו מחנק עצמו תולש בשערו ואומר אוי לי איך אשא עיני בחברי, בושתי ממנו שאני הוא שסרחתי עליו, והיה יושב אצלו עד שהיה מוציא כל קנאה שיש בלבו, **שוב הולך אצל חברו** (ללא שנשלח) ועושה לו כך, וכשפגעו זה בזה, גפפו וחבקו זה לזה, עכ"ל המדרש,

מבואר, כי בעלי המריבה נתרצו ע"י שסיפר להם אהרון לתומו מבלי שנשלח לומר כי היריב רוצה לעשות שלום, ובכך עלה לבם ורצו לעשות שלום,

משה רבינו בא לנהוג עם אהרון בדרך השכנת שלום

איתא במדרש (ספרא פרשת שמיני, מכילתא דמילואים, אות י"ט), **כתיב** (ויקרא ט' כ"ג) "ויבא משה ואהרן אל אהל מועד", כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל, היה עומד אהרן ומצטער, **אמר יודע אני שכעס עלי המקום**, בשבילי לא ירדה שכינה לישראל,

כתיב (ויקרא ט' א'), **"קרא משה לאהרן וגו' קח לך עגל כתב רש"י מתורת כהנים, להודיעו שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה**,

ולפי שרצה משה רבינו לנהוג עם אהרון, בדרך הזאת של השכנת שום שעשה כן אהרון שהיה משכין שלום בין אדם לחבירו, שהיה הולך אצל האחד מבלי לומר לו שחבירו שלחו,

כך רצה מש"ר לפייס בין הקב"ה לאהרון הכהן, מבלי שהגיד לו שהקב"ה שלחו, וכך בא משה לאהרון, ואמר לו כאילו **מעצמו**, "קח לך עגל" הקב"ה רוצה למחול לך על עוון העגל, לפיכך רק לבסוף אמר לו, **זה הדבר אשר צוה ידוד**, ובתחילה לא אמר לו כי הקב"ה שלחו.

מכאן למד אהרון הכהן הדרך לפייס

אפשר לומר, כי מאותו מעשה למד אהרון את הדרך אשר יילך בה, לפייס בין אדם לחבירו, שלא בא על דעת חבירו.

הדרך להשיב מעוון ע"י הבושה למד אהרון ממ"ש לו משה לכך נבחרת

כתיב (ויקרא ט' ז'), "קרב אל המזבח", כתב רש"י (מת"כ) שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש, לכך נבחרת,

איתא בספרא (פרשת שמיני, מכילתא דמילואים, אות י"ט), **כתיב** (ויקרא ט' כ"ג) ויבא משה ואהרן אל אהל מועד, כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל, היה עומד אהרן ומצטער, אמר יודע אני שכעס עלי המקום, בשבילי לא ירדה שכינה לישראל, כך עשה לי משה אחי שנכנסתי ונתביישתי ולא ירדה שכינה לישראל, **מיד נכנס משה עמו**, ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל, לכך נאמר ויבא משה ואהרן אל אוהל מועד, ע"כ,

דרכו של אהרון להשיב מעוון ולקרב לתורה היה ע"י שנתבייש האדם

איתא במדרש, (ילקוט שמעוני, מלאכי פרק ב רמז תקפח), **כתיב** (מלאכי ב' ו') "בשלום ובמישור הלך אתי. ורבים השיב מעוון",

ר' מאיר אומר, מה תלמוד לומר "ורבים השיב מעוון", מלמד שהיה אהרן מהלך, אם פגע בו אדם רע או רשע, נתן לו שאלת שלום, למחר בקש אותו האיש לילך ולעבור עבירה, אמר אוי לי איך אשא עיני ואראה את אהרן, בושתי ממנו שנתן לי שלום, נמצא אותו האיש נמנע מלילך לעבור עבירה, ע"כ, **מבואר** כי השיב מעוון עע"י הבושה,

ביאור במ"ש משה למה אתה בוש לכך נבחרת

אפשר לפרש, מה אמר לו משה לאהרון למה אתה בוש, לכך נבחרת, מזה שאתה בוש, יודע אני כי לאותו הדבר נבחרת,

פירוש, שע"י הבושה אתה משיב רבים מעוון,

כדאיתא במדרש, שהיה אהרן מהלך, אם פגע בו אדם רע או רשע נתן לו שאלת שלום, למחר בקש אותו האיש לילך ולעבור עבירה, אמר אוי לי איך אשא עיני ואראה את אהרן, בושתי ממנו שנתן לי שלום, וזהו, למה אתה בוש, לכך נבחרת.

* * * * *

ביאור בדרך הלצה במה שבירך את מעשה ידיכם

כתיב (ויקרא ט' כ"ב), "וירד מעשת החטאת והעלה והשלמים, ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם", וברש"י, אמרו "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו", (תהלים צ'), "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם",

בדרך הלצה אפשר לומר, שבירך את מעשה ידיהם דייקא, מכיוון שירד מעשות הקורבנות, ובזמן הזה התפילות הם במקום הקורבנות, ויש מי שמרבים להתלהב בתפילות ע"י ידיהם, לכן ברכם שתשרה שכינה במעשה ידיהם, כלומר, במעשה ידיהם שבתפילות. שהתפילה במקום הקורבנות,

* * * * *

חטא נדב ואביהו היה אשר לא צוה אתם פירוש שלא רצו לקבל מרות

כתיב (ויקרא י" א'), "ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני ידוד אש זרה אשר לא צוה אתם",

אפשר לפרש, "אשר לא צוה אתם", שנדב ואביהו לא רצו שיורו להם ויצוו להם מה לעשות, ולא רצו לקבל דעה אחרת, וזהו אשר לא צווה אותם,

דבכל הדברים שעליהם נענשו אנו מוצאים שלא רצו לקבל מרות,

איתא בגמרא, (סנהדרין נ"ב ע"א), וכבר היו משה ואהרן מהלכין בדרך ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן וכל ישראל אחריהן,

אמר לו נדב לאביהוא אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור, ע"כ,

איתא במדרש, שנדב ואביהוא מתו, שהורו הלכה בפני רבן, שתויי יין נכנסו למקדש, ושלא נשאו נשים,

ובכל הדברים מצינו שרצו שלא לצוותם

כשאמרו, ואני ואתה ננהיג את הדור, היה זה משום שלא רצו לקבל מרות מהזקנים מהם, כמו שאמרו, אימתי ימותו שני זקנים הללו,

וכן כשהורו הלכה בפני רבן, לא קיבלו מרות,

וכשנכנסו שתויי יין, לא רצו לקיים בעצמם שתה יין אל יורה,

ושלא נשאו נשים, שלא יצטרכו לקבל דעתן של נשים,

כדאיתא, בפרקי דרבי אליעזר (פרק מ'), אמר לו הקב"ה למשה לך אמור להם לבנות ישראל אם רוצות הן לקבל את התורה, ולמה שאלו לנשים, לפי שדרךן של אנשים הולכין אחרי דעתן של נשים שנאמר "כה תאמר לבית יעקב אלו הנשים, ותגד לבני ישראל אלו האנשים",

וכך אפשר לפרש, אשר לא צוה אתם, פירוש שלא רצו שיצוו אותם.

* * * * *

כשם שקיבל אהרן שכר על שתיקתו
מרדכי קיבל שכר על דיבורו

כתיב (ויקרא י"ג) "ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ידוד לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן,

איתא בגמרא (זבחים קט"ו ע"ב), כתיב (שמות כ"ט מ"ג) "ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי", אל תקרי בכבודי אלא במכובדיי,

דבר זה אמר הקב"ה למשה, ולא ידעו עד שמתו בני אהרן, כיון שמתו בני אהרן, אמר לו אהרן אחי, לא מתו בניך אלא להקדיש שמו של הקב"ה, כיון שידע אהרן שבניו ידועי מקום הן, שתק וקבל שכר, שנאמר וידום אהרן, פירש רש"י, (זבחים קט"ו ע"ב), שנאמר וידום אהרן - הרי ששתק וקבל השכר,

וכן בשלמה הוא אומר (קהלת ג' ז') עת לחשות ועת לדבר פעמים ששותק ומקבל שכר על השתיקה פעמים מדבר ומקבל שכר על הדבור, ע"כ,

כתיב (קהלת ג' ז') "עת לחשות ועת לדבר", כתב רש"י (קהלת ג' ז'), עת לחשות - פעמים שאדם שותק ומקבל שכר שנאמר וידום אהרן, וזכה שנתייחד הדבור עמו, שנאמר (ויקרא י) וידבר ה' אל אהרן יין ושכר אל תשת, ע"כ,

איתא במדרש (רבה, ויקרא פרשה י"ב פסקא ב'), שמתוך כך, זכה ונתייחד אליו הדיבור, שנאמר אחרי אותו ענין פרשת שתויי יין, ולא הוזכר באותו דיבור משה אלא אהרן,

מבואר, דאהרן זכה ע"י השתיקה לפרשת שתויי יין,

מרדכי זכה על ידי דיבור

איתא בגמרא (חולין קל"ט ע"ב), מרדכי מן התורה מנין דכתיב (שמות פרק ל כג) "ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור"

"מר דרור" זהו מרדכי כדמתרגמינן מירא דכיא,

"בשמים ראש" וקרי ליה ראש לבשמים, לצדיקים, (רש"י)

מבואר, דמרדכי זכה להיות נרמז בתורה בפרשת בשמים,

כתיב, (אסתר פרק ד) ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר, אם החרש תחרישי בעת הזאת, וגו', מבואר, דאז לא היה עת לחשות, אלא עת לדבר,

בכך אפשר לבאר בדרך צחות, הא דאיתא (עיין מנחות פ"ז ע"א, כריתות ו' ע"ב), כשם שהקול יפה לבשמים, כך השתיקה יפה ליין,

פירוש, כשם שהקול שאמר מרדכי לאסתר להשמיע בעת הזאת, זכה להיות נרמז בתורה בפרשת בשמים, משום שהקול יפה לבשמים,

כך אהרון קיבל שכר על שתיקתו, כמ"ש וידום אהרון ובשכר קיבל את פרשת שתויי יין, משום שהשתיקה, יפה ליין.

* * * * *

ראשיכם אל תפרעו יין ושכר אל תשת ביאור הדבר ע"ד הכוזרי

כתיב (ויקרא י"ו), "ויאמר משה אל אהרן ולא לעזר ולאיתמר בניו, **ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמותו,**

כתיב (ויקרא י"ט), וידבר ידוד אל אהרן לאמר, יין ושכר אל תשת, **אתה ובניך אתך,** בבאכם אל אהל מועד ולא תמותו

ויש לשאול, למה שינה הכתוב,

דבראשיכם ובגדיכם כתב בלשון **רבים,** **ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו,** וביין ושכר כתב בלשון **יחיד, אל תשת,**

אפשר לומר, עפ"י מה שמבואר **בספר הכוזרי** לרבי יהודה הלוי (מאמר שלישי אות ט"ז), שכתב, **דהשכור בעת שכרותו,** גם אם הובאו לפניו כל הדברים שהוא מתאוה להם, **ונמצא בחברת רעיו,** אין אלו הנאותיו, מכיון ולא באו לידו כשהוא במצב של הכרה מלאה, ותחושה שלימה, ע"כ,

וכאן רמז הכתוב דהשותה יין ושכר, הינו **לבד עם עצמו,** ואין אחרים אתו, ולכן כתב ביין ושכר אל תשת בלשון **יחיד.**

* * * * *

אדם כבד במוצאי שבת בשביל נשמה שאבדה

כתיב (ויקרא י"י) "ולהבדיל בין הקדש ובין החול, ובין הטמא ובין הטהור"

כתב בעל הטורים, "החול", ב' פעמים במסורה.

"בין הקדש ובין החול".

ואידך, (משלי כ"ז ג'), כובד אבן ונטל החול,

כיון שנבדל בין קדש לחול במוצאי שבת, איכא כובד אבן ונטל החול, **שאדם כבד במוצאי שבת בשביל נשמה שאבדה,** עכ"ל בעל הטורים,

ביאור העניין שאדם כבד במוצאי שבת בשביל נשמה שאבדה

איתא בגמרא, (ביצה ט"ז ע"א) נשמה יתירה נותן הקדוש ברוך הוא באדם ערב שבת, ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו שנאמר שבת וינפש כיון ששבת ווי אבדה נפש,

כתב רש"י, נשמה יתירה - רוחב לב למנוחה ולשמחה, ולהיות פתוח לרווחה, **ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו,** ע"כ,

מבואר, דהנשמה יתירה נותנת רוחב לב שיאכל וישתה יותר מלמודו, ואין נפשו קצה עליו,

איתא בגמרא, (שבת קי"ח ע"ב) כשהוא אומר **וקראת לשבת ענג,** הוי אומר זה עונג שבת, **במה מענגו** (יותר מבימי החול) רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב אמר, בתבשיל של תרדין, ודגים גדולים, וראשי שומין, ע"כ,

מבואר, דבשבת אוכל יותר מלמודו,

לפי"ז אפשר לבאר, מכיוון דרוחב לב של הנשמה יתירה, הוא מחזיק המאכל שלא תהיה **נפשו קצה עליו,** כפירש"י, אי"כ במוצ"ש, שאבדה הנשמה יתירה, אין כאן רוחב לב להמאכל והמשתה, **ונפשו קצה עליו** ממה שאכל יותר מלמודו, וזהו שאמר **בעל הטורים,** שאדם כבד במוצאי שבת בשביל נשמה שאבדה.

ביאור במ"ש המאחרים לצאת מן השבת

מאי דאמרינן בזמירות שבת, **המאחרים לצאת מן השבת** וכו', שמחים לשמרו ולערב ערובו, דמי שמשמר שבת בתוספת מרובה, **ומאחר לצאת מן השבת,** נמצאת הנשמה יתירה אצלו זמן רב יותר, ועיי"כ מאכלי שבת **ערבים** עליו יותר זמן, ואין נפשו קצה עליו, וזהו **ולערב ערובו,** שהמאכלים ערבים עליו בכך שמאחר לצאת מן השבת.

* * * * *

דברים השווים בין יום שמיני למילואים ליום שמיני למילה

כתיב (ויקרא ט' א') ביום חנוכת המשכן, ויהי ביום השמיני,

כתיב, (ויקרא י"ב ג') **וביום השמיני** ימול בשר ערלתו,

בכמה דברים מצינו דברים השווים בין שמיני למילה לשמיני למילואים

א. איתא בסדר עולם דאותו היום, שמיני למילואים, נטל יו"ד **עטרות**, ובמילה מצינו, בזוה"ק פרשת בא (דף ל"ו ע"א), והוא ישב פתח האהל, **משום דאתגלייא יו"ד**, ע"י המילה, (ועיין בתנחומא תזריע אות ה')

ב. היום השמיני למילואים, הוא יום ראשון **לשכון שכינה בישראל**, (סדר עולם) יום שמיני למילה, הוא יום הכנס התינוק **תחת כנפי השכינה**, כמ"ש מיום **השמיני** והלאה ירצה דמו, ויהי ה' **אלקיו עמו**.

ג. ביום השמיני למילואים כתיב, ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם, יהי רצון שתשרה שכינה **במעשה ידיכם**, איתה בגמרא, (שבת ל"ב ע"ב), איזה הן **מעשה ידיו** של אדם הוי אומר בניו ובנותיו, וזהו הברכה לאבי הילד ואמו, יהי רצון שתשרה שכינה **במעשה ידיכם**,

ד. שמיני למילואים הוא יום **חנוכו של המשכן**, ושמיני למילה הוא יום **חנוכו של התינוק**, בהכללתו בעם ישראל, וגם אפשר לפרש יזכו **לחנוכו**, מלשון **חנוכת המזבח חנוכת הבית**,

* * * * *

בכח האדם לראות כל דבר עפ"י רצונו והכנתו

כיצד ראתה מיכל בתו של שאול דבר שלא היה

כתיב, (שמואל ב' פרק ו' י"א הפטרת פרשת שמיני) וישיב ארון ידוד בית עבד אדם הגתי שלשה חדשים ויברך ידוד את עבד אדם ואת כל ביתו",

"ויגד למלך דוד לאמר ברך ידוד את בית עבד אדם ואת כל אשר לו בעבור ארון האלקים וילך דוד ויעל את ארון האלקים מבית עבד אדם עיר דוד בשמחה",

"ויהי כי צעדו נשאי ארון ידוד ששה צעדים ויזבח שור ומריא",

ודוד **מכרכר** (מרקד) בכל עז לפני ידוד ודוד חגור אפוד בד,

"ודוד וכל בית ישראל מעלים את ארון ידוד בתרועה ובקול שופר"

"והיה ארון ידוד בא עיר דוד ומיכל בת שאול נשקפה בעד החלון, **ותרא את המלך דוד מפזז ומכרכר** לפני ידוד ותבו לו בלבה"

מבואר, בפסוק כי מיכל בת שאול ראתה בדוד שתי ענינים שונים, גם **מפזז** וגם **מכרכר**,

וקשה, מנין לקחה לומר שהיה גם **מפזז**, ודבר זה לא היה, שהרי נאמר בכתוב ודוד **מכרכר**, ולא נאמר **מפזז ומכרכר**,

וצריך לבאר ולומר, כי כל אחד רואה בכל דבר איך שהוא מסתכל עליו, והוא אשר אמרנו, כי לפי הכנתו של האדם ורצונו, כך הוא רואה.

כך מצינו בלחם הפנים שכל אחד רואה הדבר עפ"י רצונו

כתיב (ויקרא כ"ד ח') ביום השבת **ביום השבת יערכנו** לפני ידוד תמיד מאת בני ישראל ברית עולם,

כתיב (ויקרא כ"ד י'), ויצא בן אשה ישראלית כתב רש"י (מתורת כהנים), **מהיכן יצא**, רבי ברכיה אומר, מפרשה שלמעלה יצא, לגלג ואמר **ביום השבת יערכנו**, דרך המלך לאכול **פת חמה** בכל יום, שמא **פת צוננת** של תשעה ימים בתמיה, עכ"ל,

איתא בגמרא (יומא כ"א א'), חגיגה כ"ו ע"ב), אמר רבי יהושע בן לוי, נס גדול היה נעשה בלחם הפנים, סלוקו כסדורו שנאמר (שמואל א' כ"א ז') "לשום לחם חם **ביום הלקחו**",

יש לשאול, איך אמר אותו מלגלג שמא **פת צוננת** של תשעה ימים, הרי חז"ל אומרים כי הלחם היה חם ביום הלקחו משולחן

המערכה, ופירש רש"י (שמואל א' כ"א ז') שהיה חס ביום הלקחו כביום סידורו,

יסוד מוסד בדרך האדם להכין את נפשו

אלא צ"ל, כי מכאן אנו למדים, יסוד מוסד בדרכי האדם, שכל דבר תלוי בהכנת נפשו של האדם, כיצד להסתכל על כל דבר, עד כדי כך, כי על לחם הפנים שבמקדש, שאמרו חז"ל שהיה חס ביום הלקחו, ראה המלגלג שהיה קר, ויש ללמוד מזה, כמה יש לאדם להכין את נפשו לראות כל דבר על פי תורתנו הקדושה ורצון השי"ת.

* * * * *

עשייה הדיוטית כהתהפכות (קוז'ליק) ניתן להפוך לקדושה

בכח האדם לבדות מלבו פעולה ניצחת לשם ה'

כתב בספר הכשרת האברכים (צו וזירוז פרק כ"ז), אם בריאה יברא האיש ישראל מקרבו קדושה אשר בה את הקדוש ישראל יקדש, אז כל עשיותיו, אף אשר יבדה מלבו לעשות לשם ד' לשעה זו, לגוף קדושה יתהוו, גם גופו מגופם ירתיח יתוסס גם יתקדש,

כי למה זה כ"כ נתפעלתי, בשעה שהחלטתי לעשות את ההתהפכות (קאזשעליק), בשעת חינוך ספר התורה, ולמה זה רחפו כ"כ עצמותי כשראיתי מאז את המקום אשר בו ארקוד ואתהפך וכל גופי נזדעזע,

תשוקת האיש ישראל מתלקחת בו הרבה יותר ממצבו בתורתו ובעבודתו

הרבה פעמים, תשוקת האיש ישראל מתלקחת בו הרבה יותר ממצבו מתורתו ומעבודתה, ואומר, מי יתן לי איזה עשי גדולה וחרیפה ואעשנה לשם ד', לבו נופל בקרבו, מה תורתו ומה כל עבודתי, גם נפשי לא תשבע מהן, ואף עצם הטוהר ומקור הקדושה, גם בשעה שאין תשוקתו מתלקחת למסור נפשו בפועל, לעשיי חריפה מעין מסירת הנפש, משתוקק, מי יתן עתה בידי

עשיי, שעכ"פ לשעה אעקור את לבי מלבי, גופי מגופי, עצמי מעצמי, הילך לד',

וכשהתחלתי להכין עצמי, להסיוס והחינוך של הכנסת ספר תורה, נתלקחה בי תשוקתי ביתר שאת ותהי כאש בעצמי, הלא שעת שמחה קדושה ונוראה מעין זו, אפשר אחת היא בכל חיי, ומה אוכל לעשות בה בגופי בפועל לאלקי,

אגיל ברעדה וארקוד בכל כחי, טוב, אבל נפשי עוד לא תשבע, אין זאת עוד העשיי הגדולה והחריפה המתאימה לשעה קדושה מרוממה ויחידה כזו, ואומר, אתהפך כאותם הנבזים והשפלים המתבטלים בשמחת אדוניהם לכבודם,

רצון היצר לבטל את התשוקה הנוראה

ויגע בי השטן לענות בי, מה העבודה הזאת לך, מה טעם יש בה, ומה איכפת לי להקב"ה אם תתהפך או לא, ואפשר יזיק לבריאותך ולמיחושך, והאם לא תראה בזה לשוטה ולמשוגע בעיני כל,

אז מנהמת לבי שאגתי, יגער ד' בך השטן, לא עת לחשוב חשבונות עתה, השעה גדולה, יחידה ודחוקה, לעשות עתה עשיי מעין מס"נ לשם צורי וקוני אני רוצה, וכיון שכך,

בבריאותי תפחדני ובבזיוני תספקני, מצאתי איפא את העשיי החריפה אשר חפשתי, ומעתה אני מחלט ומתקדש לה,

מעשה ההתהפכות קוזע'ליק נתקדשה לי

ומן אז עשיי ההדיוטית זו אשר מלבי בדיתי, נתקדשה לי, נתיקרה בפני, ונתבטלתי לפני, וכאשר מחשבת גופי רק התחילה להתרחש ולחשוב את פעולתה הפשוטה מעשה ההתהפכות אשר לפני,

תיכף קדמוה נשמתו ומחשבה כעין מס"נ בי הבעירה, לא התהפכות פשוטה ראיתי בדמיוני, רק כעין מזבח היי מבהיק לעיני, המקום אשר בו בשעת חינוך ספה"ת נעבור, הכל נתקדש והכל לאש בוערת התלקח, ודמי תוסס ועיניי זולגות דמעות,

מי, ובמה, נתקדשה לשעה, עשיי זו אשר מלבי בדיתי, ולמה זה גם גופי, ממנה כ"כ פרקס וכה נתקדש, אם לא, עיי נצוצות הטובים אשר מכבר בי נתקבצו, ועתה נבראו, אשר גם הפחות מישראל זוכה להם,

איתא בגמרא (ברכות דף נד עמוד ב), שלשה דברים המאריך בהן מאריכין ימיו ושנותיו של אדם וכו', **והמאריך על שלחנו**, דלמא **אתי עניא ויהיב ליה**,

דכתיב (יחזקאל מ"א כ"ב) **המזבח** עץ שלוש אמות גבה, וכתוב (יחזקאל מ"א כ"ב) וידבר אלי זה **השלחן** אשר לפני ה', פתח במזבח וסיים בשלחן, רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו, כל זמן שבית המקדש קיים - **מזבח מכפר** על ישראל, ועכשיו - **שלחנו של אדם מכפר** עליו,

כתב המהרש"א (בבא בתרא דף ס עמוד ב) ואמרינן פרק הרואה (ברכות נ"ה ע"א) המאריך על שלחנו מאריכין לו ימיו ושנותיו **דלמא אתי עניא ויהיב ליה** דכתיב המזבח ג' אמות וכתוב וידבר אלי זה השלחן וגוי פתח במזבח וסיים בשלחן ר"י ור"ל דאמרי תרוייהו כל זמן שבהמ"ק קיים מזבח מכפר על ישראל ועכשיו שלחנו של אדם מכפר,

ג' קושיות מקשה המהרש"א במאמר הגמרא

א, הקושיא דהך קושיא דמקשה אקרא פתח במזבח וגוי הא איכא לאקשוויי נמי אדשני וקאמר ועכשיו שלחנו של אדם מכפר, מה טעם יהיה שלחנו מכפר במקום מזבח שהיה בזמן שבהמ"ק קיים,

ב, וע"ק בשינוי לשון דקאמר במזבח מכפר על **ישראל** ובשלחן מכפר על **האדם**, וה"ל לומר נמי מכפר עליהן,

ג, וע"ק לישנא דמאריך על **שלחנו** ולא קאמר מאריך **בסעודתו**,

מבאר המהרש"א, ויש לפרש לדעת ר"י, מה שמשייר כל איש ואיש לפי מעלתו ועשרו ומחסר משלחנו, הוא תחת הקרבת המזבח, כמו שבאו הפרושים לימנע מטעם זה מכל דבר כמ"ש,

ולפי שיש לבעל דין לחלוק ולומר שיצא שכרו בהפסדו דמה שממעט בסעודתו ומכפר בו כמזבח הרי מפסיד שממעט מתנות עניים שהיו באים אם היה מאריך בסעודה וע"כ אמר המאריך על **שלחנו** אף שלא אוכל ומחסר **מסעודתו**, אלא שיושב בלא אכילה ומאריך בישיבה כאלו לא היה משייר דהשתא אין כאן הפסד העניים,

ומה מאד שמחתי בראותי אחר כך בהפירוש עץ יוסף, שמביא ממפורש אחד שדוד המלך התהפך לפני ארון הקודש, (מובא בעץ יוסף על מדרש רבה, במדבר פרק ד' פרשה ד' פיסקה ט"ז) בשם המעריך שבספר הערוך, ערך אספירוס), **ז"ל העץ יוסף** אבל המעריך כתב אספירוס בלשון טורקי טאקל"א מין דילוג הוא שהאדם הופך כל גופו

עכ"ל הכשרת האברכים.

צא ולמד, הביטה וראה, גם בענין לחם הפנים עבודה מקודשת במקדש, וגם בענין ריקוד דוד המלך לפני ארון הקודש, איך אפשר להביט משני צדדים הפכיים זה מזה, עד כמה יש לאדם להכין את עצמו לכוון דעתו לדעת הבורא יתברך,

* * * * *

ביאור מהו אסרו חג עד קרנות המזבח ע"ד המהרש"א

איתא בגמרא (סוכה דף מה עמוד א) **כתיב** (תהלים קי"ח כ"ז) "אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח", אמר רבי אבהו, אמר רבי אלעזר, כל העושה **איסור לחג באכילה ושתיה** מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, שנאמר אסרו חג בעבתים עד קרנות המזבח.

כתב המהרש"א (סוכה מ"ה ע"ב ד"ה כל העושה איסור לחג), לפרש"י לשון איסור לא ידעתי לפרש, ולולי פירושו נראה, **דאיסור כמשמעו**, שעושה לו איסור וגדר במצות אכילה ושתיה בחג, דהיינו שלא לאכול אכילה גסה ושלא ישתכר יותר מדאי שאינו לש"ש,

והרי אותו מותר שלא אכל ושתה נחשב לו כאילו בנה **מזבח** והקריב עליו קרבן

ועד"ז אמרו בפ' הרואה (ברכות נ"ה ע"א) פתח **במזבח** וסיים **בשלחן** מה מזבח מכפר אף שלחן מכפר, כמפורש בחידושונו (בבא בתרא ס' ע"א), עכ"ל המהרש"א,

מבואר בדבריו, דהאיסור שעושה על עצמו להמעיט באכילה ושתיה הרי זה מגיע עד קרנות המזבח וזהו אסרו חג עד קרנות המזבח,

איתא בגמרא (בבא מציעא דף קז עמוד ב), וברך את לחמך ואת מימך - זו פת במלח וקיתון של מים, מכאן ואילך - והסרתי מחלה מקרבך.

כתב המהרש"א (בבא מציעא דף קז עמוד ב ד"ה ואמר וברך את לחמך זו פת במלח), רמזו בו ג"כ מלת לחמ"ך הוא אותיות מחל"ך, (כלומר מחלתך) מכאן ואילך והסירותי מחלה, עכ"ל המהרש"א,

עוד רמז בכתוב ע"ד המהרש"א

וגם מרומז ע"ד המהרש"א, כמו שמרומז מחלך כלומר מחלתך, והסירותי מחלה, כן מרומז בוברך את לחמך גם לחם וגם מלח,

ביאור אומרים ז"ל וברך את לחמך זו פת במלח

וברך את לחמך זה פת שיש בו מלח, כלומר שמחסירו לעניים,

רמז בכתוב כי לחמו מתברך ע"י מלח שמחסירו

כתיב (משלי פרק כב ט) טוב עין הוא יבורך כי נתן מ-ל-ח-מ-ו לדל, ומרומז מלח לחם

לוקוס לוקוס ביאור בדרך צחות

איתא בגמרא (סוכה דף נו עמוד ב), מעשה במרים בת בילגה שהמירה דתה, והלכה ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי יוונים. כשנכנסו יוונים להיכל היתה מבעטת בסנדלה על גבי המזבח, ואמרה: לוקוס לוקוס, עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל,

י"ל שאמרה כן, מכיוון ושולחן כמזבח, וע"י ההחסרה לעניים בשולחן, אתה מכלה ממונן של ישראל,

ויהי ביום השמיני רמז לקריעת ים

סוף שהיה ביום השמיני

כתיב (במדבר ט"ו ל"ח) "דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת",

כתב רש"י, ומיסודו של רבי משה הדרשן העתקתי,

"על כנפי בגדיהם" - כנגד (שמות י"ט) "ואשא אתכם על כנפי נשרים".

ביאור קושיא א', מה טעם יהיה שלחנו מכפר, מפני שמפחית מסעודתו, וה"ה כמיעוט חלבי ודמי,

ביאור קושיא ב', מה שאמר מכפר על האדם ולא אמר על ישראל, הוא מפני שכל איש ואיש משייר ומחסר משלחנו, לפי מעלתו, ועשרו,

ביאור קושיא ג', דמה שאמר מאריך על שלחנו ולא קאמר מאריך בסעודתו, משום שיש לחסר בסעודתו ולהאריך בשולחנו שמא יבואו עניים ויהיב ליה,

החסרת הממון ונתינתו לעניים קרוי מלח

איתא בגמרא (כתובות דף ס"ו עמוד ב'), מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור והיה יוצא מירושלים, והיו תלמידיו מהלכין אחריו.

ראה ריבה אחת שהיתה מלקטת שעורים מבין גללי בהמתן של ערביים, כיון שראתה אותה נתעטפה בשערה ועמדה לפניו, אמרה לו, רבי, פרנסני, אמר לה, בתי, מי את, אמרה לו, בת נקדימון בן גוריון אני,

אמר לה, בתי, ממון של בית אביך היכן הלך, אמרה לו, רבי, לא כדין מתלין מתלא בירושלים (לא כך משלו משל בירושלים, רש"י), "מלח ממון חסר" (כתב רש"י, הרוצה למלוח ממונו, כלומר, לגרום לו שיתקיים, יחסרנו לצדקה תמיד, וחסרונו זהו קיומו), ושל בית חמיך היכן הוא, אמרה לו, בא זה ואיבד את זה (לפי שנתערב בו, רש"י).

טעם להנחת מלח על השולחן

כתב הרב בשולחן ערוך (אורח חיים סימן קס"ז) נהגו להניח מלח על השולחן לפי שהשולחן דומה למזבח והאכילה כקרבן, ונאמר "על כל קרבנך תקריב מלח",

אפשר לומר, כי הנחת המלח על השולחן הוא כדי להזכירך ולומר לך שכאשר הנך יושב על השולחן עליך להכניס אורח עני, ושלא תחשוש כי העני יחסר ממונך, אדרבה העני יוסיף לך, כמו שאמרו "מלח ממון חסר", (כתב רש"י הרוצה למלוח ממונו, כלומר, לגרום לו שיתקיים, יחסרנו לצדקה תמיד, וחסרונו זהו קיומו),

ואתה משיב, א"ר יוחנן, אע"פ שהכה אותם מכת מות מחצי הלילה, היתה נפשם מפרפרת בהם עד הבוקר, משל הדיוט אומר נתת פת לנער הודע את אמו, אף הקדוש ברוך הוא אמר, אודיע לבני המיתה המשתקת הזאת ששונאיהם היאך מתים בה, אלא תשמור נפשותם עד הבוקר, כדי שיראו בני בשונאיהם, ע"כ,

מבואר, כי מכת בכורות נחלקה לשתי חלקים, המכה שהיתה בלילה, ומאז היו גוססים ומפרפרים עד הבוקר, והמיתה שהיתה ביום, ובכך מתורצת הסתירה, בין הכתובים, בחצי הלילה וה' הכה כל בכור, לבין הכתוב, ביום, הכותי כל בכור,

לפי זה ניתן לבאר את דברי ר' משה הדרשן

בדבריו של רבי משה הדרשן נאמר, כי "פתיל תכלת". על שם שכול בכורות, תרגום של שכול תכלא. כלומר שהחוט תכלת הנוסף הוא משום הבכורים שהוכו ומתו, וכתב עוד, ושמונה חוטים שבה, כנגד שמונה ימים,

אפשר לומר, לפי שהחוט השמיני הוא כנגד מכת בכורות והמכה היתה גם בלילה וגם ביום, ומכיון ומכת בכורות היתה המכה בפטיש והגורם ששלחם פרעה, אפשר לומר, שבא ר' משה הדרשן להחשיב החלק הראשון של המכה ליום נוסף, ומאז היה שמונה ימים לקרעיים.

וגם יש לפרש שהיה ביום השמיני, מכיוון ועל לילה הזה נאמר ולילה כיום יאיר א"כ היה מהיום של המכה שמונה ימים.

יום השמיני רמז ליו"ט של גלויות

ע"ד תירוץ המגן אברהם בקושית המהרש"א בענין קבלת התורה

כתב המהרש"א (חידושי אגדות עבודה זרה ג' א' ד"ה יום הששי), יש לספק בזה, דלכ"ע נתנה תורה ביום נ"א מן הספירה, למה קבע הש"י חג השבועות לדורות ביום חמשים מן הספירה, והכוונה בזה, עיי"ש באריכות ביאורו, דבר נפלא מאוד,

כתב המגן אברהם (או"ח הלכות פסח סי' תצ"ד) שמכאן רמז ליום נוסף שעושים ביום טוב שני של גלויות, שהוא ביום נ"א לספירה,

"על ארבע כנפות" ולא בעלת שלש, ולא בעלת חמש, כנגד, ארבע לשונות של גאולה שנאמר במצרים (שמות ז) והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי,

"פתיל תכלת" על שם שכול בכורות, תרגום של שכול תכלא. ומכתם היתה בלילה, וכן צבע התכלת דומה לרקיע המשחיר לעת ערב,

ושמונה חוטים שבה, כנגד שמונה ימים ששהו ישראל, משיצאו ממצרים עד שאמרו שירה על הים,

הקושיא בדברי רבי משה הדרשן

כתב המהר"ל (גור אריה במדבר פרק טו פסוק מ"א ד"ה, כנגד שמנה), הקשה הרא"ם, דבפרשת בשלח (שמות יד, ה) כתב רש"י שהשירה אמרו ביום ז' של פסח, לכך אנו קוראים את השירה ביום שביעי של פסח וכאן פירש דהיתה השירה ביום השמיני,

תירוץ המהר"ל על הקושיא

ואין זה קשיא, דמן סוף היציאה עד יום ז' של פסח הוא ז' ימים, ומתחלת היציאה, עד שאמרו שירה ח' ימים, דחשיב זמן התחלת היציאה מחצות י"ד, שאז יצא מרשות מצרים, כיון ששחטו הפסח (שמות י"ב ו'), שהוא אלוהיהם, ולא היו רשאים לומר דבר להם, זה נקרא יציאה מרשותם. אף על גב דהליכה ממש גמר יציאתם ממצרים היה ביום ט"ו, וראיה שהוציאם מרשות מצרים ביום י"ד, שהרי איסור חמץ מתחיל ביום ארבעה עשר מחצות ואילך (פסחים ד ע"ב),

ואכילת מצה רק בליל חמשה עשר (שמות יב, יח), אלא, מפני שמתחיל היציאה מחצות יום ארבעה עשר, עכ"ל המהר"ל,

מבואר, כי המהר"ל מחלק בין תחילת היציאה לסוף היציאה, ומתחילת היציאה, היה שמונה ימים, כדברי רבי משה הדרשן.

תירוץ נוסף על הקושיא בדברי רבי משה הדרשן שהביא רש"י

איתא במסכת שמחות (בתחילת המסכת), כתיב (שמות י"ב) "ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור בארץ מצרים" וגו', וכתוב (במדבר ח) "כי לי כל בכור ביום, הכותי כל בכור וגו', (א"כ מתי היתה מכת בכורות ביום או בלילה)

ביאור בדבריו של המג"א

במתן תורה כפי שכתב המג"א, וביציאת מצרים כפי שכתב רבי משה הדרשן **שהיו שמנה ימים עד שאמרו שירה**, וזה הרמז ליו"ט שני של חו"ל,

* * * * *

ביום השמיני ה' נראה אליהם ביותר

כתיב (ויקרא ט' א') ויהי ביום השמיני וגו' כי היום ה' נראה אליכם,

מבואר, כי בקריעת ים היה לבני ישראל המראה הגדול ביותר,

השווה הנביא גילוי שכינה של לעתיד כבזמן קריעי"ס

כתיב (ישעיה י"א ט'), כי מלאה הארץ דעה את ידוד **כמים לים מכסים**,

איתא במכילתא (פרשת שירה פ' ג') ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל וכל שאר הנביאים,

בקריעת ים סוף היה **גילוי שכינה** הגדול ביותר, וכשרצה הנביא ישעיה לומר **כי מלאה הארץ דעה את ידוד**, פירוש שיהיה גילוי שכינה הגדול ביותר וכולם יידעו את ה', השווה זאת **לקריעת ים סוף** שאז היה גילוי שכינה הגדול ביותר כדלעיל,

כמים לים מכסים הוא בזמן קריעת ים סוף

וזה היה בקריעת ים סוף שהיה הים מגולה ואח"כ נתכסה, וזהו פירוש הפסוק כי יגיעו לדרגה של **ומלאה הארץ דעה את ה'** כמו שהיה בזמן **שהמים לים מכסים**. שזהו קריעת ים סוף.

לפי"ז יש לרמז, כי מה שמעידה התורה כי ביום השמיני ה' נראה אליהם, הכוונה למראה הגדול ביותר, וזה היה בקריעי"ס, ומכאן רמז לדברי ר' משה הדרשן שקריעי"ס היה ביום השמיני.

* * * * *

יש להבין, הרי לכ"ע ניתנה תורה ביום נ"א לספירה, א"כ היה צריך לעשות עיקר החג ביום נ"א ולהוסיף עבור יו"ט שני, ולמה עשה שבארץ ישראל היו"ט ביום מוקדם ועיקר מתן תורה הוא ביו"ט שני של גלויות, וגם יש להבין למה עשה ה' ככה שלעולם בחוץ לארץ עושים שתי ימים יו"ט, גם היום שידעינן קביעא דירחא,

מעשה בהרה"צ מזויעל

באר הפרשה חנוכה תשע"ו, החסיד המפורסם **רבי יוסף קאזליק** זצ"ל מירושלים התגורר בשנות שחרותו בעיר זוועהיל, והיה מחסידי הרה"ק **רבי שלומ'קה מזוועהיל** זי"ע. לאחר שנים כאשר נפגשו שניהם בירושלים עיה"ק, תינה החסיד לפניו את צערו שבצעירותו בהיותו בזוועהיל הרגיש הארה גדולה בעת בא היו"ט, ואילו עתה בארץ הקודש אינו מרגיש בכלום,

השיב לו רבי שלומ'קה במשל, שקשה מאד לאדם לשאת דלי גדול מלא מים על שכמו, ואף אם יתאמץ מאד ויצליח להעבירו ממקום למקום יזיע בכל גופו ובקושי יצליח לטלטלו, ומכל מקום בהכנסו 'למקוה מים', יעלה לו הדבר בנקל, ולא ירגיש את כובד משא המים אשר על גביו, ומאי שנא, אמנם, החילוק פשוט, שכאן נכנס האיש אל תוך המים, ואילו התם נוטל את המים על גביו.

הכי נמי בהיותך בחו"ל היית כמי שנושא את אורות החגים ומועדים על גביו ולכן הרגשת את ה'משאי' שעליך, והרגשת קדושת היו"ט, משא"כ בארץ ישראל אינך מרגיש במאומה מפני שהנך כמי שנכנס ל'תוך' היו"ט. והנה בבואה דבבואה שייך נמי בדידן, שפעמים לפני היו"ט תתלהב רוח האדם בקרבו ויתרגש לקראת הימים הגדולים הממשמשים ובאים, ואילו באמצע היו"ט אינו מרגיש עוד התרגשות זו – כי הנו בתוך היו"ט ועל כן אינו מזיע כל כך.

לפי"ז מבואר שאינו דומה קדושת היו"ט של ארץ ישראל לקדושת יו"ט של חו"ל, ולפיכך עשה ה' ככה שבחו"ל יצטרך לעשות שני ימים טובים כדי שתחול קדושת החג ביותר, ולכן נתנה תורה רמזים ליו"ט שני גם ביציאת מצרים וגם במתן תורה,

ליראת העונש, ולכן ניתן להשוות יראת הרוממות של ת"ח, ליראת הרוממות של הקב"ה, וע"ז דרש לרבות ת"ח, ליראת הרוממות,

ושמעון העמסוני, סובר כי את ה' אלקיך תירא, הכוונה ליראת העונש, ולכן אין להשוות יראת ת"ח ליראת המקום, כפירוש המהרש"א,

ביאור המשנה עפ"י הדברים הנ"ל

לפי זה אפשר לפרש המשנה (מסכת אבות פרק א' ג') אל תהיו כעבדים המשמשין, את, הרב, על מנת לקבל פרס, אלא הו' כעבדים המשמשין, את, הרב, שלא על מנת לקבל פרס,

והכי פירושו, הו' כעבדים המשמשין, את, הרב, מתי אפשר להשתמש במלה "את" שהוא לרבות, "הרב", רק, כשלא על מנת לקבל פרס, כלומר שאינך עובדו מיראת שכר ועונש, וזו היא שיטתו של רבי עקיבא, ולכן משתמשין, באת, לרבות, שהוא הרב, כלומר לרבות ת"ח,

אבל, אל תהיו, כלומר, אינך יכול להיות משתמש עם המילה "את", ולרבות "הרב", כאשר אתה עובדו מתוך יראת שכר ועונש, שהוא על מנת לקבל פרס, שזוהי שיטת שמעון העמסוני,

בכך מובן כי מחלוקתם של רבי עקיבא ושמעון העמסוני, היתה, באיזו יראה מדובר, ביראת העונש או ביראת הרוממות, וגם פירוש המשנה, עולה יפה. ראה להלן דברי המהרש"א.

* * * * *

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות אל
"מכון פאר" רחוב חזון איש 2 בני ברק
פקס 03-6161777 נייד 0527-616166
מייל y0527616166@gmail.com

ביאור במשנה הו' כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס

איתא במשנה (מסכת אבות פרק א' ג') אל תהיו כעבדים המשמשין, את, הרב, על מנת לקבל פרס, אלא הו' כעבדים המשמשין, את, הרב, שלא על מנת לקבל פרס,

כתיב (דברים י" כ'), "את ידוד אלקיך תירא אתו תעבד ובו תדבק ובשמו תשבע",

איתא בגמרא (פסחים כ"ב ע"ב) שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתים שבתורה, כיון שהגיע לאת ה' אלקיך תירא, פירש, אמרו לו תלמידיו, רבי כל אתים שדרשת מה תהא עליהן, אמר להם, כשם שקבלתי שכר על הדרישה, כך אני מקבל שכר על הפרישה, עד שבא רבי עקיבא ודרש, את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים, ע"כ,

קושיית המהרש"א

ובמהרש"א שם (פסחים כ"ב ע"ב בד"ה כיון שהגיע), כתב וז"ל. ולעיל מיניה בההוא פרשתא, כשהגיע ל"ואהבת את ה' אלקיך" למה לא פירש,

משום, דאיכא להשוות אהבת ת"ח למקום, אבל מורא המקום, שהוא מפני יראת שכר ועונש, אינו דומה, להשוות לו ת"ח, כיון שאין שכר ועונש של אדם ביד ת"ח, עכ"ל המהרש"א,

ביאור דבריו, דלפיכך לא פירש שמעון העמסוני מלדרוש אתין שבתורה כשהגיע לואהבת את, משום שלאהבת ה' ניתן להשוות ת"ח, אבל ליראה מה' שהוא יראה משכר ועונש לא ניתן להשוות ת"ח להשייית,

קושיא לדברי רבי עקיבא

יש להבין, א"כ כיצד דרש ר"ע את ה' אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים, הרי, אין שכר ועונש של אדם ביד ת"ח, כמ"ש המהרש"א,

ביאור במחלוקת רבי עקיבא ושמעון העמסוני

וצריך לומר, כי רבי עקיבא, שדרש, להשוות בין מורא ת"ח למורא המקום, יפרש, את ה' אליך תירא, הכוונה ליראת הרוממות, ולא